



**Republica Moldova**  
**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

**DECIZIE**  
**DE INADMISIBILITATE**

*a sesizării nr. 20g/2023*

privind excepția de neconstituționalitate a unor texte  
din articolului 2 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011  
privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea  
dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la  
executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești

CHIȘINĂU

29 iunie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Nicolae ROȘCA, *Președinte*,  
dnei Domnica MANOLE,  
dnei Liuba ȘOVA,  
dlui Serghei ȚURCAN,  
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,  
cu participarea dnei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 2 februarie 2023,  
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,  
Având în vedere actele și lucrările dosarului,  
Deliberând la 29 iunie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

## PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 2 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, ridicată de dl avocat Gheorghe Postolachi, în dosarul nr. 2-893/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Maria Muruianu, de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

## ÎN FAPT

### A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se află cauza civilă formulată de dl Daniel Jantovan împotriva Ministerului Justiției cu privire la încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului.

4. În cadrul ședinței de judecată, dl avocat Gheorghe Postolachi a ridicat, în interesele dlui Daniel Jantovan, excepția de neconstituționalitate a textelor „orice persoană fizică” și „dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei” din articolul 2 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, precum și a omisiunii reglementării calității de beneficiar al Legii contestate a victimei și a părții vătămate în procesul penal.

5. Prin Încheierea din 4 noiembrie 2022, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate a întregului articol contestat și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

## B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

### Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

### Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

7. Prevederile relevante ale Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești sunt următoarele:

### Articolul 2 Dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești

„(1) **Orice persoană fizică** sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat **dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei** sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

(2) Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant).

(3) Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

(4) Prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul i-a delegat atribuții de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară de către stat. Reparația prejudiciului se face de la bugetul de stat.

(5) După repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, statul are drept de regres față de persoana vinovată.

(6) Mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de

conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

(7) Organul care reprezintă statul în instanță de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.”

## ÎN DREPT

### **A. Argumentele autorului sesizării privind excepția de neconstituționalitate**

8. Autorul excepției menționează că norma contestată nu corespunde criteriilor de previzibilitate și claritate. În aceste condiții, textul „orice persoană fizică” este aplicat de către instanțele de judecată numai în cazul învinuiților sau al inculpaților proceselor penale. Astfel, Legea contestată nu reglementează dreptul victimei și al părții vătămate la repararea prejudiciului. De asemenea, autorul menționează că termenul rezonabil a fost depășit din cauza comportamentului abuziv al organului de urmărire penală care nu a reacționat la cererea formulată, fapt care a condus la tergiversarea pornirii urmăririi penale.

9. Astfel, în opinia autorului, norma contestată este contrară articolelor 4 (*drepturile și libertățile omului*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 28 (*viața intimă, familială și privată*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

### **B. Aprecierea Curții**

10. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, ține de competența Curții Constituționale.

12. Curtea notează că excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

13. Curtea menționează că pentru examinare reține obiectul ridicat de autorul sesizării, și anume textele „orice persoană fizică” și „dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei” din articolul 2 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. De asemenea, autorul a solicitat verificarea constituționalității omisiunii de a reglementa calitatea de beneficiar al Legii contestate a victimei și a părții vătămate în procesul penal. Curtea constată că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

14. Așa cum rezultă din sesizare, pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se află un caz cu privire la încasarea prejudiciului în legătură cu încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a unei cauze judiciare.

Curtea admite că instanța va aplica prevederile criticate în cauza pe care o examinează.

15. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Curtea trebuie să analizeze, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 31).

16. Curtea observă că autorul nu a argumentat contrarietatea prevederilor contestate cu normele constituționale invocate. Astfel, Curtea subliniază că simpla enumerare a unor articole din Constituție nu reprezintă veritabile critici de neconstituționalitate. Curtea a stabilit că, dacă ar proceda la examinarea unei asemenea excepții de neconstituționalitate, ea s-ar substitui autorului acesteia în privința formulării unor critici de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu (DCC nr. 117 din 8 septembrie 2022, §§ 14-15).

17. Mai mult, Curtea menționează că autorul excepției contestă, în realitate, modul de interpretare și de aplicare a normei contestate de către instanțele de judecată. În acest context, Curtea reiterează că interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale în situații concrete exced controlului de constituționalitate și reprezintă o competență a instanțelor judecătorești de drept comun (DCC nr. 162 din 29 noiembrie 2022, § 27).

18. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

### DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textelor „orice persoană fizică” și „dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei” din articolul 2 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, ridicată de dl avocat Gheorghe Postolachi, în dosarul nr. 2-893/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

**Președinte**

**Nicolae ROȘCA**

*Chișinău, 29 iunie 2023*  
*DCC nr. 61*  
*Dosarul nr. 20g/2023*